

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inzerati petič vrst a Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strosmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strosmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

EDEN V VARŠAVI

Od izida njegovih razgovorov s poljskimi državniki je v glavnem odvisna usoda vzhodnega varnostnega pakta

Varšava, 2. aprila. r. Lord Eden je na povratku iz Moskve sinoči prispel v Varšavo in imel danes prve razgovore s poljskimi državniki. Razgovorom v Varšavi pripisujejo v diplomatskih krogih še večjo važnost, kakor onim v Moskvi, ker smatrajo, da je v glavnem od varšavskih razgovorov odvisna usoda vzhodnega varnostnega pakta. V razpoloženju poljske javnosti, pa tudi mednarodnih poljskih krogov je bilo zadnje čase, odkar je Nemčija uvedla splošno vojaško obveznost in znova sprožila vprašanje poljskega koridorja, opaziti precejšnji preokret.

To prihaja do izraza tudi v pisanju poljskih listov, ki brez izjeme pozdravljajo poset angleškega državnika. »Gazeta Poljska« piše, da vsi poljski politični krogi s simpatijami spremljajo poset Edena, ker ne vidijo v njem samo govornika angleške vlade, marveč tudi moža visokih osebnih kvalit. V njegovem informativnem potovanju predstavlja varšavski poset važen člen v verigi prizadevanj angleške vlade za razčiščenje evropskega položaja. Dejstvo, da prihaja Eden v Varšavo šele po posetu v Berlinu in Moskvi, daje varšavskim razgovorom še poseben pomen. Angleška vlada je zajela problem Evrope v celoti in zato sme Eden računati, pravi list, da bo naletel tudi pri poljskih državnikih na polno razumevanje in podporo. Njegov poset v Varšavi naj postane važen prispevek k pomirjenju Evrope.

Pariška sodba

Pariz, 2. aprila. r. Z največjo pozornostjo zasledujejo pariški politični in diplomatski krogi Edenov poset v Varšavi, o katerem sodijo, da bo odločilnega pomena za usodo vzhodnega varnostnega pakta. Malo pa je upanja, pišejo današnji listi, da bo Poljska sprejela svoje dosedanje stališče. Dokler bosta na krmlu Pilsudski in Beck, piše »Oeuvre«, ni misliti na izpremembo poljskega zunanje-političnega kurza. Kar se tiče samega pakta, pravi list, da se po vsej verjetnosti ne bo prišlo do definitivnega načrta. Ideja čistega pakta o medsebojni pomoči je že padla s trenutkom, ko sta Nemčija in Poljska odklonili sodelovanje. Ostal pa bo na vsak način paket med Francijo, Češkoslovaško in Rusijo, ki bo imel značaj medsebojnih zavezništ. Sedaj se dela na to, da se spravi ta paket v sklad s paktom Društva narodov, da bi se na ta način omogočil pristop tudi drugim državam, predvsem Angliji in Italiji, s čimer bi vzhodni paket dobil, dopolnjen s podnavskim paktom, vendarle značaj vseevropskega varnostnega pakta. S tega vidika je poset Edena v Varšavi posebne važnosti.

Pariški listi glede na to, da je bil dosežen med Anglijo in Rusijo pri razgovorih v Moskvi popoln sporazum v prejšnji mednarodnega položaja, predlagajo, naj bi se h konferenci v Stresi pritegnila tudi Rusija. Sedaj Anglija ne more imeti ničesar več proti takemu predlogu, ker je sodelovanje Rusije Angliji bolj zaželeno kot kdaj poprej.

V Londonu čakajo pojasnil

London, 2. aprila. r. Listi se obširno bavijo s posetom Edena v Varšavi in izražajo upanje, da bo poljska vlada pri tej priliki podrobno obrazložila svoje poglede na aktualne mednarodne probleme, zlasti pa pojasnila, zakaj odklanja vzhodni varnostni paket v predlagani obliki. V Londonu mislijo, da predstavlja za Poljsko glavni zadržek bojazen, da bi mogla postati nekaka vzhodna Belgija, preko katere marširajo tuje armade.

Italija svari pred prevelikim optimizmom

Rim, 2. aprila. r. Italijanski listi z veliko pozornostjo zasledujejo razgovore, ki jih vodijo angleški državniki v raznih evropskih prestolnicah. V vsem tem vidijo le pripravo to konferenco veseli v Stresi. Današnji »Popolo d'Italia« objavlja v zvezi s tem članek, ki je očividno inspiriran neposredno od Mussolinija samega. Članek naglašja, da bi bilo napačno staviti pretirano upanje na konferenco v Stresi. Tam ni pričakovati nikakih čudežev in treba je mnogo vode priliti pretiranemu optimizmu, s katerim v nekaterih evropskih državah gledajo na sestanek zastopnikov velisil. Ni se treba vdajati nika-

kim iluzijam. Zato smatramo za dolžnost, pravi list, da že sedaj svarimo pred tem, ker ni nič hujšega, kakor razočaranje nad pretiranimi pričakovanji. S tem pa nikakor nečemo niti najmanj zmanjšati pomena in važnosti te konference. Spraviti pa jo želimo v okvir političnih, diplomatskih in vojaških okoliščin, v katerih je danes Ev-

ropa. Te okoliščine pa ne dopuščajo nikakih čudežev. Zato tudi v Stresi ne bo nikakih končnih odločitev. Če pa se bo kaj več doseglo, kakor moremo v takih okoliščinah pričakovati, bo to za vso Evropo tem boljše. Na vsak način pa je treba počakati na končni izid te konference, predno se zvoni z vsemi zvonovi.

Henderson misli zopet na razorožitev

V kratkem bo ponovno sklical predsedstvo razorožitvene konference in upa na sodelovanje Nemčije

London, 2. aprila. AA. Predsednik razorožitvene konference Henderson je sinoči izjavil, da pojde te dni v Ženevo. Proučil bo možnost, da skliče sestanek predsedstva ali splošnega odbora. Čimprej se sestane v Ženevi, je dejal Henderson, tem bolj bo. V Ženevi ostanem dalj časa, ker bom od tam lažje deloval in pomiril moralne spore. V svoji

načelnosti izjavi je Henderson dejal, da želi, naj se Nemčija vrne na razorožitveno konferenco. Ni mu do tega, da bi Nemčija ostala sama, pač pa mora tudi Nemčija upoštevati, da je Društvo narodov, čeprav se vanj zalotava kritika z mnogih strani, vendarle najmočnejša politična ustanova na svetu.

Herriot o položaju

Velik Herriotov govor na kongresu radikalne stranke Francija bo sklenila nameravane pakte o medsebojni pomoči, čeprav bi Nemčija odklonila svojo udeležbo

Pariz, 2. aprila. AA. Na kongresu radikalne socialistične stranke je imel predsednik stranke Edouard Herriot velik govor o političnem položaju, v katerem je med drugim izjavil:

Sklep nemške vlade in prav tako komentarji o njem imajo vsaj to dobro stran, da se je položaj razčistil in da narekuje naglo odločitev. Če Nemčija pristane na mednarodno sodelovanje, bo dobro, če pa ne sodelovanje odklonila, nas to ne bo odvrnilo, da ne bi podpisali pakta o vzajemni pomoči. Ne gre za čisto verbalne pakte, temveč za pakte, ki so nam vsem vzajemno poročstvo. Prav tako ne gre za vojaške zveze po zgledu predvojnih zvez, temveč za pokrajinske sporazume, ki bi bili odprti vsem, ki bi hoteli pristopiti in pokazati svojo dobro voljo. Gre za obrambne zveze čisto podobne balkanskemu paktu. Želim, da bi bili ti pakti pristopni i Nemčiji i Poljski, in sem prepričan, da se bo tudi Velika Britanija odločila za korak, ki mu je edini cilj mir.

Na banketu, ki je sinoči zaključil kongres, se je Herriot ponovno oglašil k besedi in poudarjal, da je francoski zunanje-politični položaj mnogo resnejši kakor notranji. Javnosti se zato ne sme ničesar prikrivati in mora biti kar najbolj poučena o obstoječih težavah. Še večja napaka pa bi bila seveda pretiravanje obstoječih težav. Francija se je sicer morala odločiti nekaterim nadam, ki jih je gojila glede nemške politike, vendarle temu razočaranju pa se mora vzdržati vsake napadnosti v svojih razgovorih z Nemčijo. Ne bomo govorili agresivno z velikim narodom, ki ima prav tako pravico do svojega dostojanstva in svoje varnosti; ne bomo govorili v takem tonu z narodom, s katerim bi radi živeli v prijateljstvu in s katerim bi radi sodelovali v Društvu narodov. V na-

sprotju z mnenjem nekaterih ljudi namreč ne razpolagamo z nikakim sredstvom, s katerim bi mogli prisiliti nemški narod, da pristopi k mednarodni organizaciji mira. Odklonilo stališče Zedinjenih držav glede pristopa k mednarodnemu razorožitvenemu sodelovanju. V takšnih okoliščinah moramo biti veseli prijateljev Francije z Rusijo in pripravljenosti te velike države, da sodeluje pri mednarodnem delu za mir. Če bo Nemčija res odklonila pristop k sistemu varnosti, ne bo nihče mogel braniti Franciji, da ne bi sklenila vseh sporazumov, ki se ji zde potrebni za njeno varnost in varnost Evrope.

Poljsko mnenje o Moskvi

Varšava, 2. aprila. AA. Havasov poročalec je zbral podatke poluradnih krogov, ki komentirajo angleško-ruski komunistični paktole:

Sovjetski krogi priznavajo, da so berlinski razgovori pospešili mednarodni položaj v Evropi in ga pojasnili. V Londonu so v glavnem pripravljeni podpreti vzhodni in podnavski paket pod pogojem, da ne bosta imela oblike zvez in da ne bo osti proti nobeni državi. Poljski krogi smatrajo, da so odstavke tega komuniciranja, ki govorijo, da bi pristop Nemčije in Poljske bil najboljša rešitev tega vprašanja, sestavili na posebno željo sovjetskih krogov. Velika Britanija še ni določila svojega stališča. Pač pa bo to storila, če bi ta rešitev propadla. Vse kaže, da sovjetska Rusija odklanja vojaške zveze, češ da so najslabše rešitve in da zato računa na vpliv angleške diplomacije, da bi na kraju vendarle zmoglo stališče o medsebojni pomoči.

Nova nemška vojska

V kratkem bo vpoklicanih 500.000 rekrutov, tako da bo imela Nemčija skupno okrog 750.000 mož stalne vojske

Berlin, 2. aprila. r. Čeravno zakon o organizaciji nemške vojske v duhu zopetne uvedbe splošne vojaške dolžnosti še ni objavljen, se vendar že na vsej črti vrše za to velike priprave. Vojno ministrstvo je že izdalo odlok o prvem naboru. Na vrsto pride letnik 1915, ki se mora v teku prihodnjega meseca podvreči zdravniškemu pregledu pred naborno komisijo. V celoti mislijo obdržati za vojaško službo 500.000 novincev, ki bodo morali služiti vojsko dve leti aktivno. Razen tega bodo letniki 1901 do 1909 pozvani na osem tedensko orožno vaje in to letnik za letnikom. Vsem strankam, pa tudi uradom, ki so nastanjeni v bivših vojašnicah, so stanovanja odpovedana. Da bi se pospešila zgraditev novih vojašnic in drugih potrebnih objektov, je izšel še poseben zakon o razlastitvi za vojaško potrebnih zemljišč in objektov,

za ureditev vežbališč, letališč in utrd. Obstoječi hitlerjevski oddelki ne bodo razpuščeni, kakor se je prvotno nameravalo, pač pa demilitarizirani. Ker ne bodo mogli več stanovati po vojašnicah, upajo, da se bodo polagoma sami razšli in likvidirali.

Glede organizacije vojske same se doznava, da bodo novinci, ki bodo sprejeti v teku prihodnjih mesecev, opravili samo kratko vežbanje, nato pa bodo takoj dodeljeni posebnim formacijam, ker imajo že vsi več ali manj dovršeno predvojno izobrazbo v raznih težjih in drugih polvojaških formacijah, ki imajo že sedaj značaj prislinskih organizacij. Skupno s sedanjo vojsko bo imela Nemčija na ta način v kratkem stalno armado, ki bo štela 750.000 mož. Večje armade Nemčija za enkrat iz finančnih razlogov ne more vzdrževati.

Hitler kupiči oblast

Sledeč zgledu Mussolinija namerava tudi Hitler sam prevzeti vodstvo zunanje politike

Berlin, 2. aprila. r. Kljub demantijem z uradne strani se v diplomatskih krogih uporno vzdržujejo vesti o tem, da bo zunanji minister Neurath v kratkem odstopil. Obenem bo podal ostavko tudi državni podtajnik zunanjega ministertva Bülow. Do te ostavke bi moralo priti v glavnem zaradi tega, ker namerava Hitler sam prevzeti vodstvo zunanje politike. Za svojega pomočnika v

zunanjem ministertvu namerava imenovati v svojstvu državnega podtajnika svojega dosedanjega posebnega pooblaščenca Ribbentropa. Obenem z Neurathom namerava odstopiti tudi finančni minister grof Schwering-Krossig, tako da bo izginil iz vlade poslednji nemški nacionalec in bo ves režim v rokah narodnih socialistov.

Avstrija zahteva tanke, topove in bombna letala

Uvesti nameravajo splošno vojaško dolžnost in organizirati močno aktivno in rezervno vojsko

Dunaj, 2. aprila. r. Videč, da se oboroževanju Nemčije prav za prav nihče resno ne upira ter da Nemčija neovirano uvaja splošno vojaško dolžnost, so začeli tudi v avstrijskih merodajnih krogih razmišljati o tem, da bi sledili zgledu Nemčije. Avstrijski zunanji minister je že parkrat na javnih shodih napovedal, da bo tudi v Avstriji prej ali slej uvedena splošna vojaška dolžnost. Sedaj se je oglašil tudi šef generalitaba avstrijske vojske polkovnik Edmund Alexin, ki objavlja v dunajskih listih članke o bodoči organizaciji avstrijske vojske. Po njegovem mnenju ni več nobenega dvoma, da bo tudi v Avstriji še v teku letošnjega leta uvedena splošna vojaška dolžnost. Glavni sadriček za to je bila dosedaj Mala antanta. Če se poseči, pridobiti Mala antanta za to, da pristane na ponovno oborožitev Avstrije, potem bo v Avstriji uvedena poldrugoletna vojaška služba v kadru. V prvih letih se bo izvršila najstrožja rekrutacija, da bi se tako čimprej ustvarila dovoljna rezervna vojska. Za specialne formacije pa nameravajo ustanoviti kader daljšlužčnih vojakov, ki bi štel okrog 30.000 mož. Avstrijska vojska bi bila v mirnem času razdeljena na osem divizij, od katerih bi bila polovica motoriziranih. Vsa-

ka divizija bi imela po 400 težkih in lahkih strojnic, po 120 metalcev mitraljeza po 150 do 180 lahkih in težkih topov. Razen tega bi bilo vsaki diviziji pridelenih po 40 tankov in po 30 letal. Vrhovno poveljstvo bi poleg tega razpolagalo še z raznimi vrstami orožja za obrambo proti napadom z zraka. V to svrhu bi imelo 500 do 6000 topov. Glavno vojno letalstvo bi bilo podrejeno neposredno vrhovnemu poveljstvu in bi štelo za začetek 500 do 600 letal. Za primer vojne bi se osnovali še posebni kadri za črnovojne in za posebne ustaške divizije. V zvezi z organizacijo vojske bi se takoj pričela tudi reorganizacija industrije v vojne svrhe. Glavne industrije bi se že v mirnem času preuredile tako, da bi bili najvažnejši oddelki pod zemljo in na ta način za-varovani pred napadi iz zraka. Vzdolž meje in iz glavnih centrov proti meji bi se naj zgradile vse potrebne strateške važne ceste. Po francoskem vzorcu mislijo tudi na zgraditev modernih obmejnih utrd. V to svrhu bodo pozvani v službovanje vsi sposobnejši upokoje-ni avstroogrski oficirji, zlasti specialisti za posamezne stroke. Istočasno z uvedbo splošne vojaške dolžnosti naj bi se uvedla tudi v Avstriji obvezna predvojn-a izobrazba.

Sohoti v avdienci pri kralju Borisu

Beograd, 2. aprila. p. Po vesteh iz Sofije bo bolgarski kralj Boris sprejel v posebni avdienci odposlanstva ruskega, jugoslovenskega in češkoslovenskega Sokolstva, ki so se udeležila zagorskega kongresa bolgarskih »Junakov«.

Ureditev Plitvičkih jezer

Zagreb, 2. aprila. n. Za ureditev Plitvičkih jezer je odobrena vsota 20 milijonov dinarjev. Dela se bodo v kratkem pričela. Na Plitvicah bo zgrajen velik kraljevski dvorec, več hotelov in gozdnih paviljonov, urejene pa bodo tudi ceste.

Zagrebska JNS proti dr. Skrljuju

Zagreb, 2. aprila. n. Jutri bo pred tukanjem okroglim zasedanjem razprava o tožbi zagrebske organizacije JNS proti bivšemu ministru dr. Skrljuju, ker je trdil v listih, da je njeno tajništvo centrala za razmirjanje vesti in obrekovanj o njem.

Švicarski protest v Berlinu

Berlin, 2. aprila. AA. Švicarski poslaniki je izročil nemškemu zunanjemu ministru noto s protestom proti nasilni ugrabitvi nemškega novinarja Jakoba. Švicarska vlada pobija z močnimi dokazi stališče nemške vlade, češ, da je Jakob prostovoljno odpotoval iz Švice in odšel v Nemčijo. Švicarska vlada je prepričana, da drže dejstva o nasilni ugrabitvi navedenega novinarja in zahteva, naj nemška vlada dovoli Jakobu vrnitev v Švico.

Nov rekordni polet iz Avstralije v Anglijo

London, 2. aprila v. Angleški letalec Brook je včeraj iz Avstralije priletel v Anglijo. Za prago Port Darwin—Lympne—Kent je potreboval 7 dni, 19 ur in 50 minut. S tem je dosegel nov rekord za polet iz Avstralije v Anglijo, ki ga je izvedel sam.

Novi italijanski podmornici

Rim, 2. aprila w. Včeraj so v ladjedelnih v Spezziji in v Tarentu spustili v morje dve novi italijanski podmornici.

Ovce se same strižejo

Ruski učenjak prof. Iljin je izumil pre-parat, po katerem si ovce tako rekoč same strižejo volno.

Ta preparat dobe po poročilih prof. Iljina ovce, ne da bi jim telesno kaj škodoval. Dajejo jim ga s injekcijo ali v krmu. V desetih dneh se jim volna tako zrahlja, da jo je mogoče pobrati v nekoliko minutah z rokami. S pravilno dozajico preparata je mogoče doseči celo to, da dobra volna kot prva sama odpade, slaba volna z nog in glave pa pozame.

V kratkem bodo napravili na sovjetskih kolektivnih farmah z Iljinovim preparatom poskuse v velikem obsegu, in sicer z 8000 ovcami. Isti preparat se da uporabiti tudi pri velblodih, ki uporabljajo njihovo dlako, kakor znano, tudi za razna oblačila in odeje.

Vremenska napoved

Dunajska opoldanska vremenska napoved za sredo: Pretežno oblačno, hladnejše, severozapadni vetrovi, možnost padavin, ponekod zlasti v višinah sneg.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: (z všteto premijo 28.5%). Amsterdam 2965.72—2980.32, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 745.35—750.41, Curih 1421.01—1428.08, London 210.93—212.98, New York 4355.43—4391.74, Pariz 289.60—291.03, Praga 183.35—184.46, Trst 362.07—365.15, Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.72—8.82.

INOZEMSKA BORZE.

Curih, 2. aprila. Beograd 7.02, Pariz 30.28, London 14.88, New York 300.—, Bruselj 53.50, Milan 26.535, Madrid 42.225, Amsterdam 208.70, Berlin 124.—, Dunaj 56.90, Praga 12.91, Varšava 58.16, Bukarešta 2.05.

